

naar hetgeen de stilte te fluisteren had. Het was immers zoo rustig en stil, omdat . . . er iets *was*. Een jong, door God geschonken leventje. Het kleine kindje, onzichtbaar nu achter het gordijntje van de wieg.

Het was dit pas geboren leventje, heel teer en toch zoo vol groeikracht en toekomstbeloften, heerlijk onbezoedeld nog, dat de stilte zoo anders maakte. Ze verhief tot een sfeer van intiem geluk en wijding, waarin je heilige gedachten ging denken van vreugde en hoop en . . . aanbedding van God, den Schepper, den Gever.

Al kon ze nu niets zien van het kleine rose kopje met het zijzachte, zwarte haar, omdat de wieggordijntjes dicht waren, al hoorde ze het adempje niet gaan, het wiegje was niet ledig. Dat wist ze niet alleen. Dat voelde ze ook. Dat was het wat de stilte tot haar overdroeg zooals de wind den geur van bloemen. Ze kòn zich niet vergissen, het kindje, zoo pas nieuw door God geschapen, het jonge leventje *was* er en het trilde samen met den klopp van haar eigen hart.

Wat was het toch iets prachtigs, dat geboren worden van een mensch! Dat zoiets bestond! Dat zoiets kon! Dat dit vermogen door God in den mensch was gelegd . . . hem *was geschonken*. Dat niet ieder mensch afzonderlijk door God geformeerd behoefde te worden gelijk Adam, maar dat het leven voortbloeide en groeide als de bloemen.

Een wonder was het toch elken keer opnieuw als zoo'n klein teer popje, waaraan in- en uitwendig alles reeds volkomen was van lichaamsbouw, ter wereld kwam.

„We zien het . . . , maar doorgronden 't niet,“ fluisterde ze voor zich heen.

„We zien het“ Ja, het lichaampje, dat zag je, maar . . . het zieltje? De geest? Dat kleine kindje bezat toch ook reeds een ziel, onontloken, als in knop, maar toch evenzeer levend. Het niet-zichtbare, datgene wat later . . . later, als het lichaam oud en uitgeleefd was, onsterfelijk bleef en ten hemel mocht gaan, door God geheiligd . . . Hoe zou het daarmee zijn? Groeide de ziel ook uit de moederziel? Of . . . schonk God aan ieder kindje bij de geboorte, dus zoodra

dat lichaampje zelfstandig kon leven en een ziel ter woning kon dienen, *opnieuw* den uit God gevloeden geest, gelijk Adam dien ontving „uit den adem Zijns monds”?

Maar . . . ? Ze huiverde even. Dat vorige kindje dan? Dat geen leven hier op aarde had bezeten, zelfs geen uur en geen dag? Hoe was het daarmee dan?

„God heeft het dadelijk weer meegenomen,” had kleine Frits toen gezegd en wat had hij haar daarmee getroost.

Ook voor hem was het zoo’n droeve teleurstelling geweest. Hij had zich zoo verheugd op „het kleine kindje”.

Met zijn oogjes vol tranen had hij haar aangezien, zoo wijs nadenkend als hij ondanks al zijn guitigheid soms zijn kon.

„Was het niet sterk genoeg, Mammie? De lieve Heer heeft zeker gedacht: „Och, dat arme kindje zal zoo vaak ziek worden, als de wind koud is. Ik moest het maar dadelijk weer meenemen. Naar den hemel. Bij Mij. Dan kan ik er zelf voor zorgen en wordt het nooit ziek.”

Toen dit Broertje dan ook gekomen was en hij het voor ’t eerst mocht zien, had hij gezegd: „Dit Broertje is héél sterk, niet Baker? Ja, natuurlijk, want *dit* laat de lieve Heer *wel* hier.”

En toen op een morgen, weer in dat voor Elise altijd zoo rijke uurtje van stil genot, hoorde ze Fritsje buiten. Het raam stond open, maar tegen de felle zon was het rolgordijn neergelaten.

Hij was niet alleen, Elise hoorde verschillende stemmen. Jantje van den meester, die vaak kwam spelen. En dan nog neen, die stemmen herkende ze niet.

Het schenen wel grootere jongens te zijn, de stemmen waren zwaarder en ze spraken het dialect van het dorp.

„Wij hebben gisteren beschuit met muisjes gehad,” vertelde Jantje, nog nasmullend bij de herinnering.

„Zie je” begon Fritsje heel gewichtig uit te leggen, „wij hebben een kindje gekregen. Een broertje voor mij Zondag is het gekomen. Toen is het ge” Hij weifelde, net alsof hij het

woord niet kon vinden. „Toen heeft toen is het gebracht nee, geboren.”

„O,” zei een van de vreemde grove stemmen met een langen veelbeteekenenden uithaal, waarvan Elise, die achter het gordijn, in bed, geen gezichten zien kon, huiverde. Ze luisterde scherper en met argwaan toe.

„Zeg, Klaas” Dat was Jantje weer. „Weet jij hoe of dat gaat?”

„Dat de kindertjes geboren worden? Nou, die kommen immers uit de rooie kool.”

„Nietes,” viel een ander lachend uit. „Jie weet der ook niks van. Die brengt de ooievaar.”

„Och, nee. Zit 'm nou gin malligheid wies te maoke.” Dat was een goedig beschermende toon. „Nee, hoor, Jantje. Niks van ge-
leuve, hoor! Ze wille je wat wies maoke.”

„Wie ebbe ook pas een deerntje ekregen, de dokter brengt ze mee in sien rietuug. Da heit de baoker mie zulvers ezeg.”

„Hè, hoor hèm 's. Die weet het. Phoe Waor haolt de dokter ze dan vandaon? Zeker uut de kikkertjesviever van den ooievaar! Gao jie ook maor 's visschen. Misschien haol jie der ook wel 's eentje op.”

Algemeen gelach.

„Dat *kan* toch niet” Dat was het beschaafde stemmetje weer van haar eigen Fritsje. Zoo beredeneerd kalm als hij soms iets kon zeggen. „Dat *kan* toch niet. Kleine kindertjes kunnen niet uit het water komen. Mijn moeder zegt, dat de lieve Heer ze ons geeft. En moeder weet het, want die was er zelf bij, toen mijn broertje gebracht is.”

Even stilte. Elises hart klopte sneller, ze voelde het bonzen. O, als ze nu dat gevaarlijk gesprek maar staakten. Als ze maar niets besmeurden of verknoeiden aan haar kleinen vent.

„Natuurlijk,” viel Jantje zijn vriendje vol ernst bij. „Maar zie je hoe komen ze dan *hier*? De hemel is zoo heel hoog *Hoe* worden ze gebracht? Dat wou ik weten.”

„Nou, heel gewoon . . . ,” begon Frits weer en Elise hield angstig den adem in om te luisteren.

Ze had het voor oogen, alsof ze zien kon door het dichte gordijn heen, hoe ze daar stonden.

Een troepje jongens, meest grootere en wat ruw, misschien wel van de fabriek. Allen om de beide kleintjes heen en op hen neerkijkend. Wat ging haar kleine onbedorven vent zeggen? En wat voor ooren waren daar om dat antwoord aan te hooren?

„Heel gewoon natuurlijk De lieve Heer laat ze uit den hemel naar beneden. Aan een touw of zoiets”

Hard, aanstellerig schaterlachen. „Phoe ! Nou zeg, nou weten we het dan allemaol iniens.”

En toen met een valsch tintje van spot in den toon: „Draoi jie je eigen der 's om Waor heit het touwtje dan ezeten? Daor? Zet je pet maor 's of. Achter an je kop soms?”

„Nietes nietes ,” streed Fritsje verontwaardigd en heftig tegen. Zijn stem beefde van opkomende tranen.

Elise opende den mond reeds om hem naar binnen te roepen. Wat kwam het er op aan, of al die jongens dan vermoedden, dat ze beluisterd waren? Dan konden ze zich schamen. Maar vóór ze had kunnen roepen, hoorde ze Fritsje verder gaan: „Nee. Zoo niet. Natuurlijk niet. Je kan het niet zien. Geen gewoon touwtje Maar maar ik weet dan toch dat het er is, want” — z'n stemmetje werd dieper van ernst — „want dat kun je voelen Als we stout zijn, dan trekt de lieve Heer er aan Dan kunnen we ons bedenken, of we het wel doen zullen”

Toen lachte er geen. Het bleef heel stil.

Opeens gilde de schelle fluit van de fabriek over het land.

Meteen sprak de grove stem, die zoo gespot had: „Nou, gao julder mee? De piepers benne gaor. Hoor maor! Adjuus.”

Elise nam den zakdoek en veegde haastig een traan af.

„Dan kunnen we ons nog bedenken of we het wel doen zullen”

XI. H. A. van Trigt — Luther bij het ziekbed van zijn kind

Met Van Trigt, afbeelding XI, — zijn we weer bij „het kind”, en met Greuze zelfs bij het springlevende kind.

Wij hebben intusschen aan Van Trigt onze hulde te brengen voor de eenvoudige, en overtuigende waarachtigheid, waarmede hij ons hier het doodzieke kindje beeldt.

Hoe licht was een man van minder gemoeds-adel er toe verleid om in het gelaat van „Luther's dochterken” iets van „vrome berusting” te penseelen? Hij schildert echter niets anders dan een heel lief kind, dat heel ziek is.

Ook de koppen van Luther en van de moeder zijn behoorlijk van gelaats-uitdrukking. En de gansche compositie ademt eenen eenvoud, die ons tenslotte doet vragen, waarom Van Trigt dan niet beroemd is?

Inmiddels begon in Frankrijk het impressionisme op te komen, en schilderde de wél beroemd geworden Greuze de pathetische voorstelling van afbeelding XII.

Dat zóó'n groot kind, dat toch minstens anderhalf jaar is, nog om de borst bedelt, èn 'm nog krijgt, is ook nu nog, bij onze boeren, heel gewoon.

Dit vrouwtje echter is niet erg boersch, en haar coquet geschoeide voetje getuigt, evenals de stoel waarin zij zit, van verfijning.

Evenwel, dat alles is onze zorg niet. Wij beschouwen slechts dat kinderfiguurtje, en bewonderen den schilder om de bekwame, luchtige schildering van dat gansche, ranke, lenige lichaam en om het volkomen kinderlijk gedrens en gedrein, in het kopje uitgedrukt, bewonderen wij hem in het bijzonder.

Wij vergeten daarvoor de weeë aanstellerij der moeder, en kijken dan liever naar de zéér gevoelige schildering van de hândjes dier vrouw.

In Holland schildert men intusschen, nog lang na Greuze, — die stierf in 't begin van achttienhonderd, — nog áltijd in den uitvoerigen trant van de tweede- en derderangschén onder de zeventiend'eeuwens,

zou hem het kleed geven, Hem zou hij het vragen, stil zonder dat iemand er iets van wist.

Sloeberke lette nu voorts niet meer op hetgeen er op het fiest voor de vagebonden gebeurde. Hij bleef met zijn gedachten bij het keuninkrijk van den hemel, dat een bruiloftsfiest was en bij het kleed, dat zij, die er wilden komen, aan den Heer Jezus moesten vragen.

Wanneer het fiest gedaan was en de vagebonden lippekkend van tafel opstonden verliet Sloeberke wonder begeesterd de zaal. Aan den uitgang kreeg hij een billeke ¹⁾ mee. En met stijgende blijheid bemerkte hij, dat er het portret van ons Heer op stond, ons Heer, die aan het kruis zijn bloed vergoten had, om het kleed, het geheimzinnige kleed, te wasschen.

In vervoering schreed Sloeberke naar huis. De lucht hing vol van lauwe warmte. Op de Hoogstraat was het boven de hoofden der massa, die het fiest van Breughel vierde, een gespetter van kleurvol licht. Overal klonk muziek. Brallend stemgeluid van dronken feestvierders sloeg uit de menigte op. Sloeberke keek met dweependen blik de massa aan en sloeg een krotsteeg in, waar de donkerte in de eenzame stilte weggekropen lag.

Sloeberke stapte door de steegskes met scheef bultende muren huiswaarts, steeds meer mijdend de wilde massa, die den zin van het fiest van Breughel niet begreep. In zijn eigen dankte hij ons Heer, omdat Hij hem de groote favorisatie ²⁾ geschonken had, de bediedenis van Breughel zijnen dag te begrijpen.

Thuis gekomen stiet hij voorzichteke de wak vermolmde deur der ouderlijke woning open. In de kamer, die diende tot keuken, woon- en slaapkamer, brandde een walmend petroollamke. Vader en moeder waren uit, blijkbaar ook naar het fiest op de Hoogstraat.

Sloeberke plaatste het printje van ons Heer op de schouw en een vetpotteke, dat hij op straat had weten te bemachtigen, uit den zak halend plaatste hij dat voor het printje, ter eere van Hem die gestorven was, om het bruiloftskleed te wasschen in Zijn bloed.

¹⁾ Prentje. ²⁾ Voorrecht.

In zen beddebak kruipend, die stond achter het ledikant van zijn ouders, neep hij vermoeid de oogen dicht. Hij zag een eindelijk schoonen bruiloft met ons Heer in het midden en Betteke en bon-maer bij.

Zoetekes lachend viel hij toen in slaap.